

Tekniska nämnden

Ny avfallsplan – beslut om utställning av förslag till gemensam avfallsplan för kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna

Ärende

Varje kommun är skyldig att upprätta en avfallsplan. Den är en del av renhållningsordningen, där mål och visioner sätts upp för avfallshanteringen. Idag gäller en gemensam avfallsplan, som gäller för tiden 2009–2020, för de s.k. SÖRAB-kommunerna (Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna).

SÖRAB är ett kommunalt bolag ägt av ovanstående kommuner tillsammans med Stockholm stad. SÖRAB-kommunerna har givit SÖRAB i uppdrag att samordna och projektleda arbetet med att ta fram en ny gemensam avfallsplan som omfattar perioden 2021 – 2032. Stockholms stad omfattas inte av detta arbete. Nu har arbetet kommit så långt att tekniska nämnden kan besluta om utställning av förslaget. Förslaget till avfallsplan föreslås att ställas ut under en period om åtta (8) veckor och att utställningen samordnas med utställningen av förslaget till nya avfallsföreskrifter. Efter detta kommer inkomna synpunkter att sammanställas gemensamt av SÖRAB-kommunerna och eventuella justeringar som synpunkterna föranleder införas i avfallsplanen innan ärendet ånyo behandlas av tekniska nämnden.

Tekniska kontorets förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att ställa ut förslag till gemensam avfallsplan för SÖRAB-regionen för granskning under åtta (8) veckor under första kvartalet år 2020.

Elin Johansson

Bakgrund

Varje kommun är skyldig att upprätta en avfallsplan. Den är en del av renhållningsordningen, där mål sätts upp för avfallshanteringen. Idag gäller en gemensam avfallsplan för de s.k. SÖRAB-kommunerna (Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna). SÖRAB är ett kommunalt bolag ägt av ovanstående kommuner tillsammans med Stockholm stad. SÖRAB-kommunerna har givit SÖRAB i uppdrag att samordna och projektleda arbetet med att ta fram en ny gemensam avfallsplan som omfattar perioden 2021 – 2032, då den nuvarande avfallsplanen sträcker sig fram till 2020. Stockholms stad omfattas inte av detta arbete.

Erfarenheterna av det nuvarande gemensamma avfallsplanearbetet är goda. Avfallsplanen har fungerat som det strategiska styrdokumentet det är och kraften i att för hela regionens räkning kunna samordna såväl strategier som konkreta insatser har varit betydelsefull. Avfallsplan 2021–2032 upprättas för att SÖRAB-kommunerna och SÖRAB även fortsättningsvis ska ha gemensamma mål att arbeta efter, vilket samtliga SÖRAB-kommuner ställt sig positiva till.

Tekniska kontorets yttrande

I det följande beskrivs strukturen på avfallsplanen. Även målen beskrivs och förklaras liksom arbetsmetodik och syfte med att ta fram avfallsplanen.

De föreslagna målområdena till avfallsplan 2021 – 2032 är:

1. System efter behov
2. Avfall förebyggs
3. Material cirkulerar
4. Matavfall
5. Skräp och nedskräpning

Genom att uppnå målen i avfallsplanen uppnås syftet att:

- Minimera negativ miljö- och klimatpåverkan
- Främja hållbara val
- Minimera avfallsmängderna
- Avfall är rätt sorterat

Elin Johansson

- Kretsloppen är giftfria

Syftet med att ta fram planen är att skapa ett tydligt gemensamt styrdokument för hanteringen av avfall samt för områdena avfallsförebyggande och nedskräpning.

Arbetet har fortskridit enligt följande:

- Hösten 2016 togs en projektplan fram av SÖRABs projektledare.
- Våren 2017 tog respektive kommun beslut om fortsatt gemensamt arbete med framtagande av en ny avfallsplan, varefter en projektgrupp tillsattes.
- Under 2018 arbetade projektgruppen fram förslag på målområden.
- Våren 2019 hölls tidiga dialoger med kommunens tjänstemän, förtroendevalda och utvalda externa intressenter.
- Hösten 2019 färdigställdes plandokumentet.

I arbetet med avfallsplanen har tidiga dialoger genomförts i respektive kommuns regi. Dialogerna har hållits med fokusgrupper bestående av tjänstemän, förtroendevalda samt externa intressenter såsom fastighetsägare, olika intresseföreningar, representanter för kommersiella aktörer m.fl. verksamma i kommunerna. För regionala aktörer skedde dialogen i form av en workshop i SÖRABs regi.

De förslag till målområden och strategier som presenterades vid dialogerna har justerats utifrån de synpunkter som framkom. Huvudmålen har sedan formulerats i linje med målområdenas innehåll.

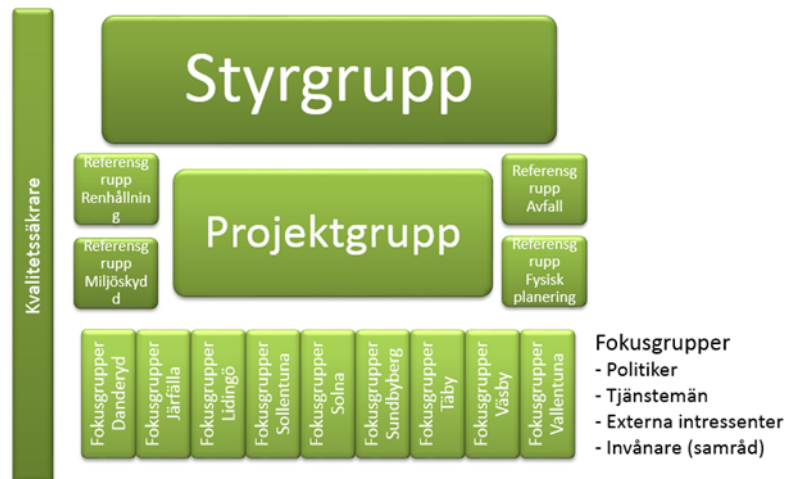
Efter beslut i tekniska nämnden ska förslaget till gemensam avfallsplan för SÖRAB-kommunerna ställas ut för granskning/samråd. Utställningen ska enligt Miljöbalken pågå i minst fyra veckor. I Danderyd föreslås utställning ske under minst 8 veckor. Utställning av förslaget sker i respektive kommun under perioden januari – mars 2020. Efter utställningen bearbetas alla inkomna synpunkter i alla SÖRAB-kommuner. SÖRABs styrelse beslutar därefter om överlämnande av den gemensamma avfallsplanen till kommunstyrelsen i respektive kommun för antagande och slutligen för fastställande av kommunfullmäktige i respektive kommun. Planen beräknas kunna träda i kraft den 1 januari 2021.

Elin Johansson

De mål som nu föreslås bygger på att hantering av avfall ska ses som en del av den cirkulära ekonomin där avfall förebyggs och material cirkulerar.

Arbetsprocess

Förslaget till avfallsplan har tagits fram av en projektgrupp bestående av tjänstemän från kommunerna. Samtliga kommuner har givits möjlighet att representeras i projektgruppen. För att säkerställa inflytandet från samtliga kommuner har regelbundna avstämningar gjorts med en styrgrupp där varje kommun representeras av en tjänsteman från avfallsansvarig förvaltning. SÖRAB har ansvarat för projektledningen och som huvudsakligt konsultstöd har ÅF Pöyry AB anlåtats. För granskning av målformuleringar och att planen uppfyller lagens krav har Urban Earth Consulting anlåtats.

Figur 1. Projektorganisation för avfallsplan 2021–2032

Gemensam avfallsplan 2021–2032

Avfallsplanen sätter upp mål för avfallshanteringen till år 2032. Målområden och mål är utformade för att främja ett mer cirkulärt system istället för att som tidigare arbeta främst i enlighet med avfallstrappan. Ett cirkulärt avfallssystem bestående av välfungerande insamling, behandling och materialhantering maximerar hur vi använder de resurser som redan finns i kretsloppet. De fem målområdena ska tillsammans främja en mer cirkulär avfallshandling.

Avfallsplanen ska vara vägledande i alla delar av avfallshandling och berör hela kommunen. Från planering av nya bostads- eller verksamhetsområden, vid prövning av bygglov, för tillsyn och även för hur invånarna och verksamheterna i samhället ska hantera sitt avfall. Arbetet

Elin Johansson

med avfallsplanen har utgått ifrån erfarenheterna från föregående avfallsplan.

Avfallsplanen omfattar allt avfall som uppstår i kommunen men med särskilt fokus på den del av avfallshanteringen som kommunen har rådighet över. Det berör då också områden såsom fysisk planering, upphandling, kommunikation, utbildning, gatuhållning och kommunala verksamheter. Målen är i vissa delar satta för att även visa kommunens vilja vad gäller verksamheter som är lokaliserade i kommunen.

Målområden avfallsplan 2021–2032

Genom beslut i kommunfullmäktige antas fem föreslagna målområden, med mätbara mål uppsatta för dessa till 2032. Målområdenas mätbara mål utgör huvudmål som ska nås 2032.

Vart tredje år tas sedan periodmål fram för kommande period i enlighet med huvudmålen i respektive målområde samt en kommunikationsplan som stödjer arbetet. Periodmålen behöver inte antas av kommunfullmäktige eftersom de förväntas leda mot huvudmålen. För varje år tas en handlingsplan fram för att lägga fast aktiviteter som behöver genomföras för att nå målen. Relevanta delar i handlingsplanen arbetas in i kommunens verksamhetsplan.

Såväl målområden som periodmål är något som är fastlagt för samtliga SÖRAB-kommuner och således SÖRAB-regionens gemensamma. Likaså är handlingsplanen gemensam för SÖRAB-kommunerna men aktiviteter som faller in under handlingsplanen kommer tas fram både kommunspecifikt men även gemensamt med övriga SÖRAB-kommuner

Förslag till målområden är följande:

1. System efter behov

För att möjliggöra cirkulära system för material och avfall krävs det strategisk planering och en genomtänkt infrastruktur. System som är behovsanpassade och tillgängliga möjliggör att material cirkulerar samt att avfall förebyggs. Det är viktigt att systemen för material- och avfallsflöden är planerade och utformade på ett miljömässigt hållbart sätt så att det blir lätt att göra rätt nu och i framtiden.

2. Avfall förebyggs

Elin Johansson

Avfallsmängderna minskas genom cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion. Återanvändning finns tillgängligt för alla och genom att dela, laga, byta och låna produkter minimeras avfallsmängderna och mängden skadliga ämnen i kretsloppet minskar.

3. Material cirkulerar

Avfall är material som hanteras som resurs i ett kretslopp. Genom arbete med utveckling och beteendeförändring ökar återvinningen till fördel för minskade mängder avfall till förbränning och deponering. Giffria kretslopp är en förutsättning för att material ska cirkulera.

4. Matavfall

Matsvinn förebyggs medan matavfall samlas in separat och hanteras som en resurs. Matsvinn är onödigt matavfall som hade kunnat undvikas om det hanterats annorlunda, så som förvarats annorlunda eller tillagats och ätits. Insamlat matavfall hanteras så att växtnäring och energi tas tillvara. Resterna (rötslammet) vid behandling är så rena att de går att återföra till åker eller skogsmark.

5. Skräp och nedskräpning

Skräp är avfall som samlas in i offentlig miljö. Genom att minska mängden skräp som uppstår minimeras även nedskräpningen. Offentliga miljöer, inklusive vatten, är rena, vilket bidrar till minimering av negativ miljöpåverkan och en ökad trygghetskänsla för allmänheten.

Innehåll och disposition

Avfallsplanen består av följande fyra deldokument:

1. Bakgrundsdokument

Är ett referensmaterial som ger bakgrund till avfallsplanarbetet och beskriver samarbetet mellan SÖRAB och dess ägarkommuner.

2. Måldokument

Elin Johansson

Är det dokument som kommunen primärt arbetar med. Här finns alla fem målområden sammanfattade i form av beskrivning, strategier för genomförande, de huvudmål som fastställts för perioden 2021–2032 samt relevanta beskrivningar som sätter målen i ett sammanhang.

3. Periodmålsdokument

Uppdateras var tredje år och visar vilka mål som kommunen och SÖRAB kommer att arbeta med de kommande tre åren. Periodmål är framtagna för perioden 2021–2023. Periodmålen ska alltid leda mot huvudmålen.

4. Bilagor

Alla avfallsplanens bilagor redovisas under bilagan ”avfallsplansbilagor”. Bilagorna utgör ett fördjupningsmaterial med bland annat en nulägesbeskrivning, bilaga 2, och en framtidsanalys, bilaga 3.

En ekonomisk konsekvensanalys har gjorts med bedömningar baserade på de förändrade materialströmmar som antas uppstå om målen uppnås, vilken redovisas i bilaga 4.

En barnkonsekvensanalys har genomförts, vilken redovisas i bilaga 5.

Bedömning har gjorts att planens genomförande inte medför betydande miljöpåverkan, vilket redovisas i bilaga 6.

Aktiviteter

Utöver nämnda dokument så kommer det även att tillkomma dokument med aktiviteter som uppdateras årligen. Aktiviteter kommer tas fram både för kommunen och gemensamt med övriga SÖRAB-kommuner. De gemensamma aktiviteterna sammanfattas i en gemensamt framtagna handlingsplan.

Kommunikation

Avfallsplanens kommunikationsinsatser finns i en separat Kommunikationsplan som ska uppdateras i samband med att nya periodmål tas fram.

Elin Johansson

Uppföljning

Handlingsplanerna ska följas upp årligen. En mer omfattande uppföljning av avfallsplanen och förslag till nya periodmål tas fram 2023, 2026 och 2029. Vid planperiodens slut görs en slutlig uppföljning. Resultat redovisas för beslutande organ i varje kommun inför beslut om påföljande perioder.

Summering av de tidiga dialogerna med fokusgrupper i Danderyds kommun

I Danderyds kommun hölls tre olika fokusgrupper; en för externa intressenter den 24 april, en för tjänstemän den 25 april och en för förtroendevalda den 13 maj 2019. Nedan beskrivs vad som diskuterades under de tidiga dialogerna med externa intressenter samt de förtroendevalda.

Externa intressenter 24 april 2019

Många externa intressenter var inbjudna men närvarade gjorde 9 personer. Dessa var representanter från Danderyds villaägarförening, Naturskyddsföreningen och bostadsrättsföreningar. Efter genomgång av bakgrund och upplägg för nya avfallsplanen diskuterades varje målområde utifrån sex förutbestämda frågor – där två frågor bland annat var vilka hinder/svårigheter/möjligheter som deltagarna kunde se med målområdet.

Sammantaget blev resultatet från dialogmötet med de externa intressenterna att de ansåg att vi är på rätt väg i avfallsplanarbetet och att det finns många möjligheter med de uppsatta målområdena – bland annat utveckla systemen för insamling och återanvändning samt kommunicera mer positivt kring avfall. De största svårigheterna ansåg de externa intressenterna vara förpackningar och förpackningsinsamlingen samt invanda konsumtionsbeteenden.

Förtroendevalda 13 maj 2019

Den 13 maj 2019 hölls en tidig dialog med förtroendevalda i Danderyds kommun där representanter från bland annat kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och tekniska nämnden närvarade. Likt den tidiga dialogen med de externa intressenterna fick de förtroendevalda diskutera varje målområde med förutbestämda frågor.

Under dialogmötet med de förtroendevalda gavs ett enigt svar att avfallsplanen går i rätt riktning men att det behöver bli tydligt vad kommunens roll verkligen borde/ska vara och kommer att bli i arbetet med att uppnå de olika målen. Några av de möjligheter som de förtroendevalda såg under dialogmötet var att använda kommunala upphandlingar ännu mer som verktyg, styra mot en fastighetsnära insamling av förpackningar och rikta mer information till barn och unga.

Elin Johansson

De svårigheter som uppdagades för att kunna nå de uppsatta målen var bland annat platsbrist som medför att källsortering prioriteras ner, beteendeförändringar och förpackningarna och insamlingen av dessa.

Under dialogmötet med de förtroendevalda fanns även en önskan om att den färdiga planen skulle skickas på remiss till varje kommuns respektive förtroendevalda innan allmän utställning.

Trots önskemål från de förtroendevalda i Danderyds kommun så gick inte en remiss till varje kommuns förtroendevalda ut innan den föreslås gå ut till allmän utställning.

Handlingar

Till detta ärende hör följande handlingar.

- Utställningsförslag till Bakgrundsdokument
- Utställningsförslag till Måldokument 2021–2032
- Utställningsförslag till Periodmålsdokument 2021–2023
- Utställningsförslag till Bilagor
 1. Ordlista och definitioner
 2. Nulägesbeskrivning
 3. Framtidsanalys
 4. Ekonomisk sammanfattning
 5. Barnkonsekvensanalys
 6. Miljöbedömning (behovsbedömning)
 7. Uppföljning av Avfallsplan 2020
 8. Nedlagda deponier

Anna Tengelin Skoog
Teknisk direktör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Elin Johansson

Handlingar i ärendet:

Avfallsplan del 1 - Bakgrundsdocument
Avfallsplan del 2 - Måldokument
Avfallsplan del 3 - Periodsmålsdokument
Avfallsplan del 4 - Avfallsplansbilagor
Sändlista och utställningsplatser

Expedieras
Enligt sändlista